Desvetllen l'origen empordanès d'un retaule gòtic del MNAC

Es tracta d'un retaule dedicat a Santa Bàrbara del segle XV que formava part del priorat de Santa Maria de Lladó



El retaule de Santa Bàrbara data del segle XV

El priorat de Santa Maria de Lladó preservà, al llarg de la seva existència, un ric patrimoni religiós. Als anys 70, amb les reformes de monestir, molts d´aquests objectes ingressaren al Museu Diocesà de Girona però d´altres, anteriorment, desaparegueren. Arran d´un estudi d´Alberto Velasco, conservador del Museu de Lleida, sobre l´antiquari Joan Cuyàs i Sala (1873-1958), ha descobert que el Retaule de Santa Bàrbara, del segle XV, conservat al Museu Nacional d´Art de Catalunya (MNAC) procedeix de Lladó i és obra d´un pintor anònim conegut com el Mestre de Sant Julià i Santa Basilissa.

L´interès de Velasco per conèixer més coses de Joan Cuyàs, tallista, daurador i, finalment, antiquari especialitzat en art medieval, va permetre-li localitzar una antiga fotografia del retaule, a la part posterior de la qual s´indicava en llapis qui era el propietari i on el va comprar. Això li permeté enllaçar amb una altra informació que tenia: el 1915, la Junta de Museus va rebre de Cuyàs una oferta per un retaule. "A la documentació es diu que ve de la zona de Girona, però no quin retaule era", diu Velasco. La Junta li oferí per l´obra, junt amb altres objectes, 1.500 pessetes. L´antiquari les refusà. El retaule de Santa Bàrbara no torna a aparèixer fins que el 1932 s´integra en el fons del MNAC fruit de la compra de la col·lecció d´art medieval deLluís Plandiura que "avui en dia és un dels eixos del fons d´aquest museu".

Conèixer la procedència d´aquest retaule, ha permès a Velasco també aprofundir en els orígens del seu creador, un pintor anònim amb un catàleg d´obres molt reduït: dues són al MNAC, una al Museu Episcopal de Vic, una en una col·lecció particular i la darrera al Museu Jacint Rigau de Perpinyà. Fins ara, sobre cap d´elles es coneixia l´origen. El Retaule de Santa Bàrbara, que fa 1,58 metres d´alçada i devia decorar una capella d´una de les dues esglésies de Lladó –Sant Feliu o Santa Maria–, "estàadscrit al gòtic internacional, un subperíode del gòtic i un dels moments més esplendorosos de la pintura catalana". Per a Velasco, aquest artista "és interessant; sense ser una primera espasa té una certa qualitat i, a dia d´avui, sospitem que era gironí".

Vendre per combatre penúries

El més probable és que el retaule fos venut pel mossèn del poble, com ho foren, arreu de Catalunya, molts altres centenars d´objectes litúrgics, "segurament amb el permís del bisbe". "Aleshores eren operacions legals i també hem d´entendre la situació de penúries que vivien; a la majoria no els quedava més remei si volien pagar

reformes a les esglésies", diu el conservador, que assegura que "no hi havia la mateixa consideració social envers el patrimoni que hi ha ara". "A vegades, la gent del poble es revoltava quan es venien les peces, ho feien per un sentiment religiós", diu.

"Catalunya ha viscut pèrdues de patrimoni i d´informació molt importants tant durant la compravenda d´art medieval de principis del segle XX, que va suposar la diàspora de centenars de peces i va inundar els mercats nacional i internacional, però també durant la guerra civil espanyola quan es cremaren moltes obres i objectes", afirma Velasco. En aquests processos, la pèrdua de dades sobre les obres era inevitable. "Molts antiquaris amagaven o no li donaven importància a la seva procedència, però per la ciència històrica és molt important", reconeix Velasco que afegeix que la figura de Cuyàs "és clau per entendre tot el fenomen de dispersió del patrimoni perquè va actuar per tot el Pirineu lleidatà i ara veiem també la zona de Girona".

Tot i que durant anys el Retaule de Santa Bàrbara s´ha exposat a les sales del MNAC, la darrera reforma de les sales d´art gòtic l´hanreclòs al magatzem.

Font del document:
http://www.emporda.info/cultura/2016/12/13/desvetllen-lorigen-empordanes-dun-retaule/339038.html?utm_source=rss